

Murska Straža

Glasilo obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica
štev. 184. — Telefonska štev. 31.
Rokopisi se ne vračajo.

Izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino
vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v.,
za četrt leta 3 K 80 vin.

Inserati: Ena petstolpna petitvrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) 60 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

8. oktober.

Pred sedmimi leti, dne 8. oktobra 1912, je iznenadila evropsko javnost neverjetna novica: mala Črna gora si je drznila napovedati vojno mogočni Turčiji! Palček orlu! Skoraj vsa oficijelna Evropa je z eno samo besedo rešila zapleteni balkanski problem in zapečatila usodo vojske: Otročarija!

Ampak začela se je divna epopeja naše zgodovine: Črnogorci, Srbi, Bolgari, pozneje tudi Grki, so nastopili kakor en mož; osvobodili so Vardar in zgodovinsko Kosovo polje, potrkali na vrata Bizanca in se z albanskih bregov zagledali na sinje jadransko morje. Zaman so vihteli državniki Evrope svoj plesnivi bič »status quo ante«; balkanska federacija je že oktobra 1. 1912. zamajala stebre dveh velikih cesarstev in odločila usodo bodoče svetovne vojne. Nemčija je najbolj vedela ceniti vrednost trenutka, ko je črnogorske pečine poškopila prva srbska kri in je takoj opazila v balkanski vojski vojno proti sebi. Njena balkanska politika pa ni bila nikdar tako zahrbtna in nesramna, kakor ravno v času balkanske vojne. Nemški častniki so vodili poražene turške bataljone, streljalo se je z nemškimi topovi in pod raznimi pretvezami je »prodala« Nemčija Turčiji nekaj vojnih ladij. Ni zaman šumel v sultanovem vrtu pri Bosporu krasen vodoskok z zlato vklesanimi imeni: Bratstvo Viljema II. in Abdul-Hamida. Slednjič je moralo postati sorodstvo Hohenzollercev in Koburžanov zadnje sredstvo, da se onemogoči z krvjo osvobodilne vojske posvečena federacija balkanskih narodov. Avstro-Ogrska je s svojo zaščito Albancev pokazala popolno nerazumevanje svojega položaja in si je s svojo nemško balkansko politiko izpodkopavala temelje na Balkanu. Kljub temu je nemško-avstrijska politika intrig in izigravanja pokazala svoj uspeh v srbsko-bolgarski vojni in v popolnem razpadu mlade balkanske zveze. Šele tekom svetovne vojske se je izpametovala Grčija, dočim je Bolgarijo iztreznila katastrofa na macedonskem bojišču. Zveza balkanskih narodov, delo večjih diplomatov Pašića in Venizelosa, je našlo svoj najmočnejši »raison d'être« ravno na razvalinah Avstro-Ogrske ter v polomu Nemčije in Bolgarije. Tako vidimo, kako kratkotrajen je vendarle učinek diplomatskih intrig in da je obnovitev balkanske zveze v očigled nezanesljivemu položaju v Evropi in ponesrečeni organizaciji Zveze narodov le še vprašanje bližnje bodočnosti in konsolidacije notranjih razmer v balkanskih državah.

8. oktobra 1912 se je pričel sedemletni, skoraj nepretrgani boj za svobodo in ujedinjenje vseh Jugoslovancev. Srbiji je bilo dano, da edina vztraja v tem boju in sprejme krono mučeništva. Jugoslaviji pa bo dano, da ustvari enkrat na Balkanu močno federacijo kot zid proti prodiranju evropskega imperijalizma na vzhod.

Zborovanje prekmurskega sosveta.

Dne 2. oktobra se je vršilo v Murški Soboti drugo zborovanje prekmurskega ljudskega sosveta, ki sestoji iz zastopnikov vseh prekmurskih občin. Opaziti je bilo, da je bila udeležba znatno večja kot pri prvem zborovanju; prisostovali so celo

posamezni funkcionarji izrazito madžarskega mišljenja. Zborovanje se je vršilo v hotelu Dobrai, kjer so še pred tremi meseci zborovali komunisti. Kot zastopnik deželne vlade za Slovenijo je došel poverjenik za socialno skrbstvo, Prepeluh. Ob 10. uri je civilni komisar dr. Lajnsiž otvoril zborovanje ter poročal o organizaciji javne uprave v Prekmurju. Imenovanih je bilo okrog 170 gerentov s sosveti ter se je izvolil takoj odsek za verifikacijo teh imenovanj. Na vprašanje glede »notarišev«, t. j. občinskih uradnikov so se prisotni odločno izrekli, da se imajo odpraviti. O šolstvu je referiral nadučitelj Cvetko, ki je prehodil celo Prekmurje in zbral potrebno statistiko o šolskih razmerah. Poleg državnih šol obstajajo tudi konfesijonelne. Poslcpja so ponekod v dobrem stanju, tuintam pa sploh nesposobna za pouk. Od učiteljstva bi se dalo vporabiti na podrejenih mestih k večjemu 10%, dočim se vse ostalo mora popolniti z osebjem onstran Mure. Z podukom naj bi se pričelo 1. novembra. O vprašanju narečja se je razvila daljša debata, v kateri je posebno živahno nastopal protestantski pastor Adam Luther. Zlasti je zahteval, da se morajo v protestantskih konfesijonelnih šolah nastaviti slovenski učitelji evangeljske vere (ker pa teh ni, mora ostati stanje neizpremenjeno). Konstituiral se je okrajni šolski svet, sestojč iz civil. komisarja, nadzornika dr. Pavla in 15 članov. Razvila se je tudi debata o civilnem zakonu, ki je bil dosedaj v navadi na Ogrskem. Protestanti in katoliki so soglasno zahtevali, da se odpravi v Prekmurju. O gospodarskih in prometnih vprašanjih je omeniti razpravo o železnica in mostovih, ki pa ni prinesla nič pozitivnega. Gotovo je le, da se Prekmurje mora zvezati z ostalim državnim ozemljem, vendar nestalni tok Mure in vprašanje finančnih sredstev tvori vsled izgube Radgone važen problem. Na predlog Viktorja Kukovec (Ljutomer) se izvoli odbor za železnico, ki bo vprašanje natančno proučil in podal v kratkem času konkretne predloge. Končno je govoril tudi poverjenik Prepeluh, ki je naglašal potrebo, da javna uprava dobro funkcionira, nakar bodo zboljšane tudi prehranjevalne, gospodarske in prometne razmere v Prekmurju ter olajšana tudi socialna oskrba. Civilni komisar je na to zaključil zborovanje.

Lokalne železnice.

V zadnjem času se vodijo v naši javnosti živahne razprave o lokalnih železniških zvezah. Z vseh strani prihajajo predlogi, želje in zahteve, ki kažejo, kako dobro se naše ljudstvo zaveda, da je dandanes gospodarski razvoj brez ugodnih prometnih vezi nemogoč, ki pa tudi večkrat diše po lokalnem patriotizmu in so že v naprej nesprejemljivi, ker železnica vendar ne more teči mimo vsake naše vasi. Vsekakor je nastal zlasti na novih državnih mejah povsem nov položaj, ki brezobzirno razveljavlja stare navade in stoletne vezi, obrača tok gospodarskih sil v nove smeri, podira prejšnja središča in išče novih torišč za koncentracijo prometnih, gospodarskih in političnih sil. Nikdo ne more in ne ne mara utajiti, da je večina predlaganih želez-

niških zvez v resnici potrebna, vendar so današnje razmere take, da moremo vpoštevati le najpotrebnejše, uvažujoč pri tem dejanske koristi celote, t. j. države. Zato se nahaja vprašanje lokalnih železnic v stadiju, ki nikakor ne more zadovoljiti onih, ki se pri današnji kolosali disjunkciji svetovnih gospodarskih sil postavljajo na ozkogledno stališče lokalnih interesov.

Skoraj gotovo je, da se tekom več desetletij ne bo gradila nobena normalnotirna lokalna železnica, kot je na pr. predlagana zveza Radgona—Maribor ali Radgona—Ptuj i. dr. Pri današnjih cenah materiala, delavskih mezdah stane vsak kilometer nove železniške proge najmanj 15—20 krat več nego je stal še leta 1915., dočim dohodki niti izdaleč ne obrestujejo vloženega kapitala in bi bila taka železnica obsojena k večni pasivi. Osebnih in blagovnih tarif, ki bi spravili to pasivo vsaj na nižjo, mirnejšo mero, bi morali biti še vedno tako visoki, da bi cene uvažanega in izvažanega blaga nikakor ne mogle prenesti konkurenčnega boja. Železnica, namenjena samo lokalnemu prometu in zgrajena v današnjih razmerah, bi delala ravno nasprotno kot je naloga železnice: še bolj bi otežkočila gospodarski razvoj svojega ozemlja. Neupravičeno bi bilo zahtevati od države, da da jamščino za visok kapital, ki bi bil naravnost izgubljen v neizprosni položaji danih razmer. Tudi upanje, da te železnice postavijo inozemske družbe, je zaenkrat uničeno vsled silnega prepada med zapadnoevropsko in ameriško ter našo valuto. Taka podjetja zainteresirajo tujce le takrat, če so širjega pomena. Na drugem mestu poročamo o angleškem kapitalu za zgradbo železniških zvez iz Dalmacije v Bosno. Te proge so bile v bivši Avstriji lokalnega značaja, danes pa, ko bo promet agrarno močne in na rudninah bogate Jugoslavije vsled izgube severnojadranskih luk gravitiral v dalmatinska pristanišča, imajo baš te proge veliko bodočnost in se bodo velikanski stroški še vedno rentirali zadovoljivo.

Tudi čez mursko okrožje bi se lahko potegnili železniška zveza, ki bi ne imela lokalnega značaja, marveč bi izpopolnjevala obstoječe glavno železniško omrežje. Čehoslovaki se ne bodo nikdar odpovedali koridorju z Jugoslavijo, čeprav ne bo tak, kot smo ga zamišljali. Zategadelj se pa morajo uravnati železniške vezi v najkrajšo smer, ki je mogoča. Železnica Kőrmend—Murska Soba se mora zvezati z jugoslovanskim železniškim omrežjem v ravni smeri preko Ljutomer—Čakovca—Varaždina v Zagreb in odtod dalje na Balkan in k Adriji. Ta pot je mnogo bližja nego ona preko Velike Kaniže. V tehničnem oziru ni težkoč, gospodarsko ima ta proga na obeh straneh širok pas rodovitnih pokrajin. Vezi z Čehoslovaško morajo teči zopet skozi staro Panonijo kot so tekle v davni, ko še ni bilo med severnimi in južnimi Slovani nemško-madžarskega klina. Na dalekovidnosti naših faktorjev je ležeče, kedaj bo prišlo do ustvaritve teh vezi. Vsekakor je pridobitev Prekmurja dala tudi v tem oziru novo orijentacijo.

Govorite povsod slovensko.

Preskrba murskega okrožja z elektriko.

Menimo, da ni treba posebej dokazovati, kako velikanskega pomena je danes elektrika zlasti kot gonilna in svetilna sila. Ne samo v industriji in po mestih, ampak tudi na deželi, v kmečkih gospodarstvih. Brez obzira na to, da je blizu časa, ko bo vsak kmet moral delati s stroji, opozarjamo danes le na električno razsvetljavo v kmečki hiši, ki bo v doglednem času izpodrinila petrolej, kakor je petrolej v prvi polovici preteklega stoletja izpodrinil domače sveče — voščenice in druga primitivna sredstva.

V Falu blizu Maribora imamo velikanske električne naprave, kakršnih nima skoraj cela srednja Evropa. Vodna energija Drave je izrabljena v takem obsegu, da se je pred razpadom Avstrije računalo, da oskrbi falska elektrarna ne le celo Spodnje Štajersko ter del podravske Hrvatske z zadostno količino elektrike, marveč tudi mesto Gradec in njegovo industrijsko območje. Sedaj je ta vodna sila na razpolago jugoslovanskemu delu Štajerske ter velikemu delu Hrvatske, ki se za njo tudi poteguje.

Mursko okrožje (Mursko polje, velik del Slov. goric, Prekmurje in Gornje Medžimurje) leži teritorialno ob strani velikega električnega tokovoda, ki bo šel na Hrvaško. Nevarnost je, da bo vsa razpoložljiva električna energija falskih naprav kmalu razdeljena in da pri tem naše mursko okrožje sploh ne bo prišlo v poštev. Govori se sicer, da bo v Ptujju zgrajena pomožna elektrarna, vendar je to vprašanje bodočnosti, pomisliti pa je treba še sledeče: Falske naprave so izvršene z predvojnimi materijalom in v velikem obsegu, zato je tudi električna energija mnogo cenejša. Izvedeli smo, da bo znašala cena enega kilowata falskega električnega toka okrog 20 vinarjev, cena, ki pomeni z ozirom na drag petrolej in sveče ter na prednosti električne razsvetljave in gonilne možnosti velikansko pridobitev za našega kmeta.

In to bogatstvo naj gre mimo nas?

Pozivljamo vse občine, okrajne zastope in druge korporacije, da takoj sklepajo o izpeljavi električne sile v svojem območju in se zavežejo, da bodo postavile sohe in druge priprave za elektriko v lastni režiji (občin, okrajev), zato zahtevajo udeležbo pri razdelitvi električne energije falskih elektrarn. Če se izjavijo za to vse občine okrajev Sv. Lenart, Gornja Radgona, Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava ter upravne občine Štrigova, Sv. Martin in Mursko Središče v Medžimurju, se lahko izpelje stranski električni kabelj tudi v naše mursko okrožje.

Upamo, da nam bo vlada rade volje šla na roko, posebno še z ozirom na Prekmurje. Mi moramo Prekmurje, to žitnico Slovenije, pridobivati za sebe in čim tesneje navezati na naš gospodarski in narodni organizem. Preskrba tega ozemlja z elektriko bo čin naše aneksije, ker bodo tedaj Prekmurci zvezani z nami in mi z njimi: oni bodo črpali naše in mi bomo črpali njihove moči!

Občine opozarjamo, da je že zadnji čas in da lahko odlašanje te zadeve povzroči, da pridemo sploh prepozno in z tem bo ostal ves naš gospodarski razvoj daleč zadaj za drugimi pokrajinami.

Politični pregled.

Jugoslavija. Ko smo pisali zadnji „Pol. pregled“, je stala ministrska kriza pred rešitvijo. Toda trmoglavost strankarskih skupin je razbila tudi ta poskus sporazuma in Stojan Protić je moral vrniti poverjeno mu misijo. Nato je regent poveril sestavo ministrske liste Marku Trifkoviču, ki je prej pripadal radikalni stranki, a je v novejšem času izstopil in ostal izven strankarske grupacije. Trifković je takoj sestavil novo vlado, pri kateri bi sodelovalo 7 radikalcev, dva člana Jugoslov. kluba (dr. Korošec in dr. Janković), trije hrvaški starčevićanci (Narodni klub) in posamezni zastopniki manjših skupin, Demokrati, socialisti in Črnogorci bi ne bili zastopani. To listo pa je regent sprejel le pogojno in je zahteval, naj se mu predloži zapisnik Trifkovičeve

pogodbe s starčevićanci. Dne 6. oktobra pa je Trifković vrnil svoj mandat. Sestava nove vlade se je poverila zopet dr. Pavloviču, ki je nastopal že v začetku te krize. V vseh razsodnih krogih, zlasti v širokih slojih ljudstva, vlada veliko ogorčenje nad komedijo takozvanih »državnih poslancev« v Beogradu, katerim so stranke in osebne ambicije več nego korist ljudstva in države. Z vseh strani prihajajo kliči: Razpišite takoj volitve!

Reka. D'Annunzio vlada neomejeno na Reki. Bajje misli zasesti s svojim vojaštvom tudi ostale primorske pokrajine, in če bi Nitti še nadalje udrihal z pesnico in Tittoni govoril o mirni rešitvi reškega vprašanja, je pripravljen nastopiti tudi proti državi in kralju ter proglasiti beneško republiko. Vesti o nastopu Jugoslovancev proti d'Annunzio niso resnične, čeprav nam je razjarjeni pesnik napovedal vojno, na drugi pa se izjavil za sporazum s vsemi narodi Hrvatske. D'Annunzio je človek velike domisljivosti, ali tudi velike energije. Zato imponira svetu mnogo bolj nego jugoslovanski strankarji v Beogradu.

Italija. Vlada je razpustila parlament in repisala nove volitve. Med ljudstvom se opaža živahno gibanje. Plamenica, ki jo je vrgel med italijansko javnost drzni poet d'Annunzio, gori bolj in bolj. Vojaštvo se izjavlja za d'Annunzia, delavstvo nastopa vedno ostreje proti sedanjemu kapitalističnemu vladu, kurz lire pada, lakota je pred durmi.

Amerika. Predsednik Wilson je težko zbolel in se je bati, da ne bo okreval. Bajje je njegova bolezen posledica nekega atentata. Z ozirom na osebni vpliv, ki ga je imel ta edini reprezentant pravičnosti v sodobni politiki, bi bila njegova smrt težek udarec za tiste narode, ki se niso mogli nasititi v imperijalističnem Parizu in ki še vedno iščejo koščka pravice.

Tedenske novice.

Iz uredništva. Prejeli smo tri dopise, naslovljene na naše uredništvo v Mariboru. Naznanjamo, da se »Murska Straža« nahaja še vedno v Radgoni in ostane tukaj do morebitne izpraznitve mesta. Preselitev naznanimo pravočasno. — Članek francoskega zgodovinarja Seignobosa »Gospodarski razvoj Evrope« bomo nadaljevali, kakor hitro nam bo omogočeno, da izhajamo zopet na 6 straneh.

Sv. Ana na Krembergu. Dne 29. septembra se je poročil tukaj Konrad Neudauer iz Žic z Genovefo Rokavec in Gornje Ročice. Na njuni gostiji je nabral vlč. g. kaplan Rop za dijaško kuhinjo v Mariboru 176 K. — Novoporočencema, ki izhajata oba iz dobrih, starih, narodnozavednih hiš na našem severnem braniku, želimo obilo sreče.

Za potovanje iz Špilja v Ljutomer se zahteva, kakor smo že poročali, vizum dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Ne vemo, kdo je zopet prišel na to imenitno misel. To naj bodo ugodnosti prostega tranzita čez nemško ozemlje: če hočeš priti iz Maribora v Ljutomer, se moraš prej peljati v Ljubljano k divizijski oblasti, kjer te itak ne poznajo in ti morajo potrditi od politične oblasti izstavljeno izkaznico! Koliko stroškov, sitnosti in zamude časa zaradi enega samega podpisa, ki je popolnoma brezpomemben, ker politična oblast vendar le bolje ve, komu izstavi potno izkaznico, kot vojaška oblast v Ljubljani. Dokler nima naše mursko okrožje druge železniške zveze nego preko Radgone in Špilja, smo pač upravičeni zahtevati, da ne delajo naše oblasti jugoslovanskim državljanom toka nepotrebnih sitnosti!

Radgona. Naši meščani že prihajajo k spoznanju, da jim bo v nemški republici trda predla zaradi živila, ki jih ima poljedelsko bogata Jugoslavija skoraj v izobilju. Sedaj se tolažijo z tem, da bodo lahko pozneje kljub carini spravljali živila čez Muro. Opozarjamo jih, naj si za ta živila ne delajo prevelikega apetita. Naša država bo dajala Avstriji živila le potom kompezacijskih pogodb in bodo morali Radgončani ponižno čakati, ako odpadejo kake drobtine iz Dunaja in Gradca. Le skrajno naivni ljudje v Radgoni (a teh je večina) še se tolažijo z tem, da bodo lahko hodili k Zanglu, ki bo v inozemstvu, po pol kilograma govedine kakor hodijo

sedaj. Kdaj je kdo slišal, da bi Tirolci hodili nemoteno z nahrbtniki na Švičarsko po sir?! Naše meje bodo strogo zaprte, o tem naj bodo že sedaj prepričani.

Smrtna obsodba v Mariboru. Dne 30. septembra sta bila izza dva dni trajajoče porotne razprave obsojena na smrt na večalih brata Peter in Pavel Dokel iz Gornje Radgone, ker sta roparsko umorila kmečkega sina Jakoba Fekonja iz Sv. Jurija ob Ščavnici. Fekonja je dne 29. novembra preteklega leta prišel v Radgono po zdravlila. Na potu domov ga je pri Kuratovem mostu v Gornji Radgoni napadlo pet neznancev, izmed katerih sta ga dva zabodla z bajoneti, podrla na tla ter pote n še mrtvemu prizadejala enajst ran. Ko so mu odvzeli denar in uro, so ga zavlekli na sosednji vrt, kjer so potem njegovo truplo našli popolnoma slučajno. Ljudski glas je takoj osumil Franceta Kocbeka, Franceta Fridava in Jakoba Kavčiča kot storilce. Kocbek je s početka tajil; ko so pa našli pri njem uro umorjenega, je vse priznal in izpovedal, da sta bila glavna krivca, ki sta tudi umorila Fekonja, brata Peter in Pavel Dokel, Kocbek, Fridau in Kavčič so pa pri umoru stali le pripravljene za vsak slučaj. Ti obtoženci so razen Pavla Dokla izpočetka vse priznali, pozneje pa zopet vse tajili. Porotniki so pritrdili vprašanju na roparski umor glede bratov Petra in Pavla Dokel, glede ostalih pa pritrdili le eventualno vprašanje na soudeležbo pri zločinu. Na to je predsednik senata dr. Hočevnar razglasil obsodbo: Peter in Pavel Dokel na smrt na večalih, Kocbek na štiri leta, Fridau in Kavčič na osem let težke ječe. Zagovornika dr. Lipold in dr. Müller sta vložila ničnostno pritožbo.

O usodi Radgone je izjavil poverjenik Prepeluh, da je mirovna konferenca izrazila željo, naj se Avstrija in Jugoslavija zmenita med seboj glede Radgone. — Govori se, da bi naša vlada bila pripravljena dati kompenzacije drugod. Vprašanje je le, kdo ima več vpliva pri avstrijski vladi: ali zdrav razum in politična razsodnost, ki zahteva dobre odnose z Jugoslavijo, ali pa šovinizem par radgonskih bogatašev, ki hočejo sovraštvo z nami? Kolikor poznamo razmere, menimo, da bo odločevalo drugo.

Vabilo na naročbo. Poštni oficijal J. Vengust v Radgoni izda prihodnje dni v lastni založbi brošurico »Seznamek prekmurskih krajev z označbo pošte« (najbrž zemljevidom). Seznamek je namenjen v prvi vrsti uradom, pa tudi vsakomur, ki se zanima za Prekmurje. Brošurica bo stala okrog 2 K. Da se lahko določi naklada, se prosi, naj se naročila takoj vpošljejo na izdajateljev naslov.

Ljutomer. Tukaj se je poročila gdč. Filemona Cimermanova, mnogoletna članica in blagajničarka Slov. pevskega društva v Ljutomeru s štabnim narednikom g. Vinkom Pukšičem 46. pp. v Mariboru. Obilo blagoslova!

Dr. Lovro Pogačnik, vladni svetnik, državni poslanec in voditelj Orlov, je umrl v Ljubljani dne 5. oktobra.

Iz Kapele nam poročajo, da se je dne 28. septembra ustanovil orlovski odsek; pristopilo je 30 članov in izvolil se je odbor. Dne 12. oktobra ima odsek svoj sestanek v šoli, po tem pa vsak mesec prvo nedeljo.

Eno- in dvekronski bankovci izgube v Čehoslovaški z 19. oktobrom vso veljavo.

»Pregled poštah in brzovajnih pristojbin« je ravnokar izšel v III. izdaji. Naroča se pri vseh poštah uradih v področju ljublj. ravnateljstva, ali pri izdajatelju, višjemu poštному oficijalu K. Tiefengruber pri poštном ravnateljstvu v Ljubljani stane 2 K. Priporočamo!

Petrolejski vrelci odkriti. V Lipiku v Slavoniji so odkrili velik petrolejski vrelci, ki bo dajal na leto okrog 4 milijone kubičnih metrov petroleja in kakih 8 milijonov dinarjev letnega čistega dobička.

Vojnim invalidom, ki potujejo radi pregleda oziroma nadpregleda, radi regulacije invalidne podpore, v kopalnici radi zdravljenja ortopedične zavode, bolnice ali k zdravnikom za popravilo umetnih udov, dovoljujejo vse železnice kraljestva SHS brezplačno vožnjo, ako se izkažejo z legitimacijo osrednjega odbora vojnih invalidov v Beogradu. Za državno-železniške proge zadostuje imenovana izkaznica, za južno-železniške proge pa je še poleg tega posebej zaprositi listka za prosto vožnjo pri obratnem ravnateljstvu v Ljubljani.

Ruski boljševiki so baje prosili za mir pod pogojem, da bi se njihovim voditeljem dovolila prosta pot v Južno Ameriko.

Odločaja prometa v Avstriji bo po načrtu dr. Schmupele dosegla največ 65 %. Razen tega se bodo monopolni izdelki znatno podražili.

Brezmesni tedni na Nemškem Štajerskem. Štajerska deželna vlada je izdala ukaz, da se po celi deželi uvedejo brezmesni tedni. Za Gradec in okolico je določen čas med 29. septembrom in 5. oktobrom, za celo ostalo deželo pa od 6. oktobra do všteti 12. oktobra. Medtem časom je strogo prepovedano klanje in izdajanje govejega mesa, tako na gostilne kakor na zasebnike. Tudi ena od »dobrot«, ki se cede v Nemški Avstriji!

Prekmurje.

Poverjenik za socialno skrbstvo g. Prepeluh se je mudil te dni v Prekmurju. Z občudovanjem se je izrazil o bogatstvu prekmurske zemlje. Obljubil je, da pošlje za preskrbo siromašnih otrok večjo množino blaga za obleko, ki se bo oddajalo po znižanih cenah.

Beltince. Te dni smo dobili uradno terjatev od glavarstva v Doljni Lendavi v zadevi snaženja dimnikov. Tirjajo nas za lansko in letošnje leto ter žugajo z eksekucijo. Odlok glavarstva temelji gotovo na slabi oziroma enostranski informaciji. Zadeva je namreč taka, da lani nihče ni pometal dimnikov, letos pa samo dvakrat. Sedaj pa tirja dveletno takso, za letos celo več kot 300% večjo. Občinski svet je pa mnenja, da tega nihče ni dolžan plačati, ker dimnikar ni storil svoje dolžnosti. Prosimo glavarstvo v Doljni Lendavi, da stvar uredi, da nas ne bo nihče tirjal plačila za delo, katerega ni opravil in si torej tudi ni zaslužil plačila. — Prizadeti.

Gospodarsko delo. Z več strani se izraža želja, da bi Gospodarska zadruga, tačas s centralo v Gornji Radgoni, ki ima že lepo uspevajočo podružnico v Soboti, odprla podružnice tudi drugod v Prekmurju, zlasti med Goričanci. Upamo, da se bo to zgodilo že v kratkem času in pričakujemo, da bodo novoimenovani občinski sosveti sami dajali inicijativo ter pospeševali in podpirali važno gospodarsko delo, ki ga vrši Gospodarska zadruga ravno v Prekmurju, okuženem od židov in madžaronskih izkoriščevalcev.

Mlini stoje. V Prekmurju imamo več paromlinov, ki pa že delj časa stoje. Na eni strani primanjkuje oglja oziroma olja, na drugi strani pa ni gonilnih jermenov (boljševiške rekvizicije!) ali manjka kak posamezen kos tehničnega inventarja. Dolžnost vlade je, da ukrene potrebno, da bodo ti paromlini delovali prejkomogoče.

Slovensko gimnazijo in meščansko šolo v Soboti otvori vlada, kakor poročajo »Novine«, že z 1. oktobrom t. l.

Somboteljska škofija je ustanovila začasen vikarijat za Prekmurje. Vikarja sta dva huda madžarona, dekan v D. Lendavi, Florijan Straus in dekan v M. Soboti Ivan Slepec.

Primorski begunci se nameravajo naseliti v Prekmurje. Najbolj priporočljiv kraj so velike latifundije kneza Esterhazija pri Doljni Lendavi, kjer je prebivalstvo že precej madžarizirano.

Tihotapstvo živine. Z več strani nam poročajo, da se zadnji čas vtihotaplja mnogo prekmurske živine v Avstrijo. Živino kupujejo razni prekupci in verižniki po znatno nižjih cenah in jo spravljajo po raznih nezastraženih potih in bližnjicah čez mejo v nemške kraje. Značilno je, da se prekupci glede nizkih cen izgovarjajo, da jih veliko stane spravlanje čez mejo. (Op. ured. Vtihadpljanje živine v Avstrijo je strogo prepovedano in je na škodo tako posestniku kakor celi državi. Pošten prekmurski Slovenec ne bo podpiral madžaronskih prekupčevalcev, temveč bo take ljudi naznanil našim oblastem).

M. Sobota. Od domačinov je napravil prvi slovenski napis g. Josip Benko (restavracija) in ga zato priporočamo slovenskim potnikom. Pričakujemo, da se bodo kmalu tudi drugi obrtniki in trgovci sprijaznili z novim položajem in odstranili madžarske napise, ne da bi čakali, da jih oblast prisili k temu. Izvestnemu delu sobočkega meščanstva pa kličemo: Pokonci glave, Izrael! Pot iz Jugoslavije je prosta; tako blago izvažamo brez kompenzacij!

M. Sobota. Na železniški progi med Soboto in Šalovci se je otvoril reden promet. Službo so prevzeli slovenski železničarji.

Tobak pride. Gospodarska zadruga, kateri je poverjena glavna zaloga tobaka za Prekmurje, je dobila te dni velike množine tobaka in bo pričela takoj z oddajo na posamezne trafikante.

Gospodarstvo.

Prodaja in izvoz žrebet. Da se odpomore težavnemu položaju naših konjerejcev, zlasti na Murskem polju in Prekmurju, ki imajo na prodaj večje število žrebet, se je dne 29. septembra oglasila pri deželni vladi za Slovenijo, poverjeništvu za kmetijstvo, deputacija konjerejske zadruge in politične okrajne oblasti v Ljutomeru, sestojča iz gg. župana Zemljiča, živinozdravnika Škofa, veleposest. Voglerja in Petovarja. Deputacija je izposlovala, da vlada dovoli izvoz 500 žrebet v starosti od 5 do 18 mesecev brez razlike pasme in sicer na podlagi znane kompenzacijske pogodbe z Nemško Avstrijo. Izvoz uredi Centralna uprava za promet sa inostranstvom, podružnica v Ljubljani. Stem je ustrezno nujni zahtevi naših konjerejcev in bo izginilo nezadovoljstvo, katerega so povzročili zadnji sejmi žrebet.

Govedoreja. Na Murskem polju imamo pri goveji ivini vse mogoče pasme. Glavni vzrok je predvsem, da je ljutomerski okrajni zastop nakupoval pingavske bike, dočim je živinorejsko nadzorništvo ustanovljalo bikorejske zadruge zamarijadvorci, medtem ko so veleposestva uvažala montafonce, mnogo govede simendolske pasme pa je prišlo iz Prekmurja, Medžimurja in Hrvaške. Tudi v govedoreji bi se morali odločiti za enotno pasmo. Vprašanje je, katera bi bila najprimernejša? Mi živimo in gospodarimo na oglu trikota, obdani s sosedi, ki goje simendolce. Z njimi so prav zadovoljni, ker so izredno hitre rasti in to bi bilo dobro zlasti še za naš okraj, ki nima prilike za konzum mleka in je vsled tega produkcija mesa tem večje važnosti, posebno če bi zmanjšali število konjev, ki požrejo navadno najboljše krmo. Tuberkuloza simendolcev, o kateri se je svojedčasno toliko govorilo, se je gotovo že ustavila vsled križanja z domačimi plemen. Prekmurci, ki prihajajo v Ljutomer po opeko, nam kažejo, kako krasni, veliki in močni so voli in krave simendolske pasme. Glede mlečnosti pripomnim, da sem nedavno govoril z oskrbnikom nekega veleposestva, ki je izjavil, da daje 20 krav povprečno 100 litrov mleka dnevno, ena torej povprečno 5 litrov, s čimer bi lahko bili precej zadovoljni. Proti simendolcem se je pred 16 leti mnogo protistiralo na vzhodnem Štajerskem in deželni odbor je slednjič vendarle moral pripoznati simendolce kot dež. pasmo. Bikov za plemenitev ne bomo dobivali več od zgoraj, zato pa si lahko nabavimo simendolske bike v Prekmurju, Medžimurju, na Hrvaškem. To vprašanje je važnega gospodarskega pomena in bi želel, da se jih več zglašajo k besedi, da se stavijo predlogi živinorejskemu odseku.

Distriktni načelnik Fr. Stajanko (Ljutomer).

Cene za žito. Pšenica, rž, ječmen, koruza, ajda: 1 K 60 v. do 2 K., oves 80 v. do 1 K., fižol 1 K 40 v. do 2 K., proso 1 K do 1 K 40 v. 1 kg.

Vinske cene. Vinotrčci obljublajo že sedaj 5 do 7 K za liter letošnjega pridelka.

Tuji kapital v Jugoslaviji. Češki »Narodny listy« opozarjajo češko javnost, da bi utegnili češka industrija priti prepozno na jugoslovanska tržišča. V Jugoslaviji si pridobiva tla francoski, angleški in ameriški kapital. Angleži nameravajo zgraditi v Dubrovniku mole in se pogajajo za nakup železnice od Gruža do Zelenike ter bosansko-hercegovinske železnice do Sarajeva. V Boki Kotorski hočejo zgraditi morskala kopališča. Ako Cehi ne bodo hiteli, pride v angleške roke veliki arsenal za ladje, katerega je v Boki Kotorski zapustila Avstrija. Že sedaj snujejo Angleži razne tovarne bodi si samostojno, bodisi z pomočjo jugoslovanskega kapitala. Ameriška tovarna avtomobilov ima že v Jugoslaviji svoje zastopstvo, namerava pa osnovati še posebno tovarno, s čimer je prehitela Čeha, ki so tudi hoteli zgraditi v Jugoslaviji tovarno avtomobilov in pritegniti k sodelovanju jugoslovanski kapital. Čehom bo vobče težko konkurirati z angleškim in ameriškim delom v Jugoslaviji. Zgradbo novih železnic, zlasti na Hrvaškem, imajo skoraj že zagotovljeno Amerikanci in komisija ameriških inženjerov že študira teren. Ameriške banke bodo dale jugoslovanski vladi kapital, a ves material preskrbe ameriške tovarne.

Odredba glede letošnje oddaje zemlje v zakup. Glavni poverjenik za agrarno reformo v Sloveniji je odredil: 1. Nobeno poljedelsko zemljišče ne sme ostati neobdelano. 2. Vsak veleposestnik sme obdelovati v lastni režiji le toliko zemlje od svojega veleposestva, kolikor je more obdelovati sam kot strokovni vodja z gospodarsko družino in primeram številom nastavlencev in delavcev. 3. Kolikor veleposestnik ne more obdelati, mora oddati v najem takim občanom, ki zemlje sploh nimajo a se pečajo z obdelovanjem zemlje, oziroma je imajo premalo za preživitev njihovih rodbin. 4. Prednost imajo pri tem dobrovoljci in vojaki, ki so se borili za osvoboditev in ujedinenje našega naroda, vdove in sirote padlih vojakov. 5. Podnajem je prepovedan. 6. Drazba najema ni dopustna. 7. Najemščina ne sme presegati dotedanje višine in se mora plačati v denarju. 8. Najemna pogodba se sme glasiti le na eno leto. 9. Vsak, ki daje v najem, mora sestaviti imenik z predpisanimi podatki. 10. V slučaju utemeljenih pritožb določi poseben odposlanec poverjeništvu na licu mesta enotno zakupnino. — Pritožbe, potrjene po županstvu, je vlagati pri glavnem poverjeniku za agrarno reformo. Oddajo stelje, drv in lesa izvrše državni nadzorniki v najpotrebnejši izmeri. Kjer nadzornikov ni, zbirajo prijave občine in jih pošljejo glavnemu poverjeniku, vendar to velja le za posestva, ki presegajo 200 ha.

Protialkoholni kotichek.

Socijalna demokracija v Švici proti alkoholu. Na socijalno demokratičnem kongresu v Švici so napravili socijalisti te-le sklepe: 1. Vsi shodi se morajo

vršiti brez alkohola. 2. Pri zabavah naj bodo kolikor mogoče samo brezalkoholne pijače na razpolago. 3. V vseh društvi naj se vrše redna prodavanja o alkoholnem vprašanju. 4. Strankino časopisje naj prinaša članke proti alkoholu. 5. Zidajo raj se male delavske hiše z vrtovi, v katerih bližini ni nobene gostilne.

Zakon proti alkoholizmu v Jugoslaviji. Narodnemu predstavništvu bo v kratkem predložen zakonski načrt proti alkoholizmu. Po tej postavi bo vsakdo kaznovan, ki bo na javnem prostoru pijan. Prepovedano je jemati v gostilno pod 14 let stare otroke. Pijanemu človeku ne sme nikdo dati opojne pijače in je prepovedano piti za stavo. Gospodarji in poslodalci ne smejo dajati uslužbencem žganja. Mladina pod 17. leti sme zahajati v gostilno samo v spremstvu starišev. Dolgovi za pijačo so le tedaj iztirljivi, če so bili napravljeni v treznosti. Gostilničarji ne bodo smeli biti občinski predstojniki. Za vse prestopke se odreja kazen od 14—28 dni zavora, oziroma 200—1000 K globe. Kdor bo v enem letu ponovno pijan, bo izgubil volilno pravico in možnost izvrševati javno službo. Če je n. pr. zakonski mož nepoboljšljiv pijanec, ima žena pravico, ga poslati v zdravilišče za alkoholike. — Ta zakon je edina dobra posledica čezmernega pijančevanja, ki je zavladovalo pri nas zadnje leta in ki nam je škodovalo bolj nego najhujša kuga. Vsakdo, ki ima srce za blaginjo ljudstva, ga more pozdraviti. Ne gre proti onim, ki po kosilu izpijejo čašico vina, marveč proti tistim, ki vsled vina in žanja pozabijo, da so ljudje. O zakonu še spregovorimo, ko bo sprejet.

Madžarski grofje v Jugoslaviji.

Gornja Lendava, dne 7. oktobra 1919.

Posestnik starega gornjelendavskega gradu je grof Bathianyi, ki ima v več krajih slovenskega Prekmurja lepa in obširna veleposestva. Gospod Bathianyi ne more razumeti znamenj nove, demokratične dobe in gleda prezirljivo na ves ostali svet, ki ne živi od plesnivih pergamentov in ki meri vrednost človeka samo po njegovem osebnem delu in po resničnih zaslugah. Umljivo je, da je takim starokrempljastim orlom, ki še čepe v svojih stoletnih gnezdih, osvobojenje Prekmurja »nečuvena drznost« in da to zelo škoduje njihovim jetram ter dobremu apetitu. zakaj pod jugoslovansko vladno ne bodo več imeli pravice ukazovati ljudstvu in uradništvu, kaj ima kdo storiti in kako globoko vpogniti hrbet pred njimi. Ta gospod Bathianyi pa je pokazal svoje viteške manire takoj po zasedbi Prekmurja. Došel je v Radgono in se oglašil pri zaupniku naše vlade na radgonskem okraj. glavarstvu radi izkaznice in izvoznice. Ker pa je bil vladni tajnik trenutno odsoten, je »visokorodni« grof ukazal uradnici, naj mu listine takoj izstavi, jih nese na mestno komando v svrhu vidiranja in potem izroči v njegovem stanovanju tamintam. Seveda se je visokorodje silno motilo, zakaj tako daleč še vendar nismo, da bi morali naši uradniki na ljubo redkemu ekzemplarju starih Bathianyiev pustiti vse stranke in leteti od urada do urada pa nato zanesiti potrebne listine v stanovanje komodnega grofa, ki bi v zahvalo menda samo mignil z očesom. Še bolj značilen pa je naslednji slučaj: Jugoslovansko vojaštvo je hotelo takoj po zasedbi Prekmurja rekvirirati v gornjelendavskem gradu prostore za poštni urad. Gospod Bathianyi je izjavil, da rekvirirati ne pusti, marveč da sobe prostovoljno na razpolago. Res je dal najbolj umazane, vlažne in zakotne prostore v gradu, seveda popolnoma prazne. Trebalo je rekvirirati pohištvo. Orožnik, ki je v to svrhu prišel k Bathianyiju, je bil malodane vržen na cesto. Končno si je grof premislil in je dal postaviti v poštno lokale in v stanovanje za poštno gospodično najmanjše vredno pohištvo, kar ga je bilo v njegovem razkošnem gradu. Postelja je taka, da bi je ne maral niti zadnji Bathianyiev »špan«. Umivalnika v sobi sploh ni in se mora jugoslovanska uradnica umivati na grajskem dvorišču. — Taki so madžarski grofje tudi izza komunističnih lekcij, taki so danes na jugoslovanskih tleh! Ljudstvo nestrpno pričakuje, kedaj pridejo ti visoki ptički vsaj pod sekvester in kaj se bo ukrenilo z njihovimi ogromnimi veleposestvi. Našo vladno pa res pomilujemo, da si ne upa nastopiti odločneje, četudi bi počil žolč kakemu Bathianyiju, Szeczenyiju, Esterhaziju in drugim podobnim modrokrvcem! Ti ljudje bodo vedno proti nam, pa naj smo mi še tako obzirni! — Pozivljamo naše oblasti, da to škandalozno zasramovanje jugoslovanskega uradništva popravijo s tem, da se rekvirira Bathianyiju pohištvo iz njegovih lastnih sob in se poštni urad s stanovanjem prenese v uglednejši del gradu.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru

Delniška glavnica K 15.000.000.—

Centrala v Ljubljani

Rezervni fondi nad K 4.000.000.—

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s 3%
brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s 3 1/4% čistihDaje trgovske in aprovizacijske kredite
Izvršuje vse bančne transakcije

Gostilno

želim vzeti na račun, če mogoče tudi nekaj zemlje zraven. Žena dobra kuharica. Gostilna je lahko na deželi ali v mestih v okrajih Ljutomer, Radgona, Ptuj. Nastopim vsak čas. Naslov pri upravnistvu „Murske Straže“.

Dekle

22 let staro, poštenega značaja (koroška begunka) želi kot natakarica takoj v službo stopiti. Vpraša se pri upravnistvu „Murske Straže“.

Primešaj Mastin

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajce, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška **Mastin**. Ob pomankanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa se ga primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**; ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. Pet zavojev praška **Mastin** zadostuje za šest mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja smejo prodajati **Mastin** vsi trgovci in vsa konsumna društva. Ako se **Mastin** pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti dopisnici v izdelovalnici **Mastina**, to je

v lekarni **Trnkoczy**
v Ljubljani, Kranjsko.

Pet zavojev (paketov) **Mastina** stane 17 kron 50 vin. poštnine prosto na dom. Od tam se pošlje **Mastin** s prvo pošto na vse kraje sveta.

Zahvalna pisma kmetovalcev, ki rabijo **Mastin**.

Gospodu lekarnarju v Ljubljani!
Za Vaš **Mastin** se vam toplo zahvaljujem. Odkar svojim prašičem primešam na teden pest **Mastina** med krmo, žro vsako poljubno krmo. To imam zahvaliti edino Vašemu **Mastinu**.

S spoštovanjem
Franz Altenbacher,
gostilničar, Kranaach-Leutschach, Stajersko.

Hvala Vam za Vaš **Mastin**. Moja živina žre sedaj vsako krmo, se dobro razvija, tako da jo je veselje gledati.

S spoštovanjem
Franz Planinc,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov **Mastina**. Dajal sem istega po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim rasti. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti. Srčna Hvala!

S pozdravom
Franz Trubiansky,
Lugos (Banat).

Tvornica „Jugoslavenske Dlane“

Mentol vinovice u Osijeku

traži za pojedine rayone agilne i dobro uvedene

zastupnike
i
zastupnice

Ponude sa naznakom referenca umoljava se na gornju adresu.

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srebečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K, poštnine prosto. Prodaja in razpošilja s pošto lekarna **Trnkoczy** v Ljubljani, Kranjsko. 30—19

ČEVLJE

moške in ženske, fino in zajamčeno pristno ročno delo, krasne ameriške faze, najboljši rujav ali črno telčice usnje in pristni, trpežni podplati, razpošilja po K 270.—; krasne boks čevlje po K 300.— in K 360.— par veletrgovina z čevlji
R. Stermecki, Celje št. -303
Slovenija. Naročite cenik!
Ceneje kakovosti od K 100.— naprej.

Častna izjava.

Podpisani **Ivanka in Frančiška Klobasa** iz **Stročjevesi obžalujeve**, da sve gospico **Kristino Žgajnar** iz **Podgradja** žalili.

Stročjaves, septembra 1919.

Ivanka in Frančiška Klobasa.

Pšenico kupuje

valjni mlin **Vinko Majdič** v Kranju.

V ponudbah naj se navede množino in ceno franko vagon oddajna postaja, pošlje se naj vzorce. Pšenica mora biti absolutno zdrava in suha.

Trgovci mešane

stroke, drogisti, kramarji itd. sijajno zaslužijo s prodajo **Mastin-a** (redilni prašek za živino in perutnino) pri kmetovalcih. — Treba pisati dopisnico na naslov: **lekarnar Trnkoczy, Ljubljana (Kranjsko)** na sledeči način: „Pošljite mi 15 zavočkov (po 1/4 kg) **Mastin-a**, obenem veliki lepak, oboje z povzetjem K 32-50 franko poština in omot.“ 30—17

Miši - Podgane stenice — ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6.—, za podgane in miši K 6.—, za ščurke K 6.—, posebno močna tinktura za stenice K 6.—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 3.—, prašek proti mrčesom K 5.—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 3.—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—. Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3.

Brata Vošnjak Ptuj.

Podplati, zgorno in notranjo usnje, usnje za konjsko opravo in za gamaše, kuponji za gonilna jermena, boks, ševro, ševret. Najboljši čevlji vseh vrst. Gamaše. Vse čevljarske potrebščine.

Nakup surovih kož.

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina **Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.**

Vinogradniki! POZOR! Gostilničarji!

Prva slovenska veletrgovina z vinom in sadjevcem

Janko Čirič v Gornji Radgoni
Vekoslav Rajh v Ljutomeru

naznanje, da kupuje po poštenih cenah vino in sadjevec ter ga prodaja gostilničarjem v vsaki množini od 50 litrov naprej.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst moko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna: v Gornji Radgoni. Podružnice: **Cankova** in **Murska Sobota**.

POSJOJILNICA V GORNJI RADGONI

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

uradi v Ljubljani štev. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

daje pod najugodnejšimi pogoji in sicer na vknjižbo po 4%, na poroštvo po 4 1/2%. Izposuji tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak torek in petek od 9. do 12. ure dopoldne. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar. Posojilnica posreduje tudi izplačevanje obresti vojnih posojil brez vsakega odbitka. Sicer pa lahko opravijo stranke vsak dan vse uradne posle in so veljavni, ako njih podpišeta dva v to upravičena funkcionarja.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Uradni prostori so v lastni hiši, Gornji Gris štev. 8.